

Česká školní inspekce
Středočeský inspektorát

INSPEKČNÍ ZPRÁVA

Gymnázium Říčany, Komenského 1/1280

Komenského náměstí 1/1280, 251 01 Říčany

Identifikátor školy: 600 007 766

Termín konání inspekce: 20. – 23. září 2004

Čj.:	b5-1116/04-5019
Signatura:	kc5zy502

CHARAKTERISTIKA ŠKOLY

Gymnázium Říčany, Komenského náměstí 1/1280 je příspěvkovou organizací, jejímž zřizovatelem je Středočeský kraj, Zborovská 11, 150 21 Praha 5 (Zřizovací listina čj. OŠMS/5915/2001 ze dne 6. prosince 2001). Škola v roce 2000 oslavila padesát let svého trvání. V současné době sídlí ve vlastní budově blízko centra města Říčany.

Škola sdružuje gymnázium s kapacitou 420 žáků a vyučuje dle řádného Rozhodnutí MŠMT ČR o zařazení do sítě škol studijní obor 79-41-K/401 Gymnázium – všeobecné s délkou studia 4 roky a studijní obor 79-41-K/801 Gymnázium – všeobecné s délkou studia 8 let. V době konání inspekce se ve dvanácti třídách učili 344 žáci.

PŘEDMĚT INSPEKCE

Inspekční činnost proběhla ve čtyřletém a osmiletém gymnáziu, které sídlí ve městě Říčany u Prahy.

Předmětem inspekční činnosti bylo zjištění a zhodnocení:

1. personálních podmínek vzdělávací činnosti ve čtyřletém a osmiletém gymnáziu v předmětech: český jazyk a literatura, anglický jazyk, dějepis, seminář z dějepisu, občanská výchova, základy společenských věd, matematika, skupina předmětů výpočetní techniky, tělesná výchova,
2. materiálně-technických podmínek vzdělávací činnosti ve čtyřletém a osmiletém gymnáziu v předmětech: český jazyk a literatura, anglický jazyk, dějepis, seminář z dějepisu, občanská výchova, základy společenských věd, matematika, skupina předmětů výpočetní techniky, tělesná výchova,
3. průběhu a výsledků vzdělávání v předmětech: český jazyk a literatura, anglický jazyk, dějepis, seminář z dějepisu, občanská výchova, základy společenských věd, skupina předmětů výpočetní techniky, tělesná výchova.

PERSONÁLNÍ PODMÍNKY VZDĚLÁVÁNÍ V GYMNÁZIU VZHLEDEM KE SCHVÁLENÝM UČEBNÍM DOKUMENTŮM

Výuka českého jazyka a literatury je ve čtyřletém i osmiletém gymnáziu (prima až oktáva) zajištěna pěti plně kvalifikovanými pedagogy s odborným zaměřením na výuku mateřského jazyka a literatury. Odbornou a pedagogickou způsobilost splňují i obě vyučující předmětu dějepis. Předmětům základy společenských věd a občanská výchova vyučují celkem čtyři vysokoškolsky vzdělané učitelky. Předmětovou specializaci pro výuku těchto předmětů získala jen jedna z nich; tato vyučující zabezpečuje většinu ve škole realizované výuky. Personální podmínky výuky anglického jazyka jsou vynikající, neboť všech pět vyučujících vyhovuje stanoveným požadavkům na odbornou i pedagogickou způsobilost. Matematika i tělesná výchova jsou vyučovány zkušenými učiteli, kteří splňují podmínky pedagogické a odborné způsobilosti, což se pozitivně promítlo ve výuce. Předměty výpočetní techniky učí jedna vyučující vysokoškolsky vzdělaná pro příbuzné vyučovací předměty. Ředitelka školy splňuje podmínky odborné a pedagogické způsobilosti, má požadovanou délku praxe pro výkon funkce, do které nastoupila po konkurzním řízení v roce 1990. Výchovné poradenství vykonává jmenovaná výchovná poradkyně bez potřebného kvalifikačního studia. Personální zajištění sledovaných předmětů má vynikající úroveň. Všichni vyučující splňují odbornou

a pedagogickou způsobilost, pouze výchovná poradkyně pracuje v této funkci bez odborné kvalifikace.

Organizační zajištění vzdělávacího procesu a provozu gymnázia vychází z jeho tradiční struktury. Ředitelka zajišťující celý výchovně-vzdělávací proces se v řídicí činnosti opírá o pedagogickou radu, předmětové komise a užší vedení školy. Základní vnitřní normou organizace je *Organizační řád školy*, který má dobrou vypovídací hodnotu. Kompetence pracovníků jsou přesně vymezeny a stanoveny. Zástupkyně ředitelky školy, která zajišťuje denní chod školy po stránce organizační, tvoří spolu s ředitelkou užší vedení školy, které pravidelně konzultuje školní záležitosti a připravuje týdenní popř. měsíční plány. *Zápisy z pedagogických rad* dokládají, že problémy školy jsou s pedagogickým sborem diskutovány a sbor je včas informován. Sama ředitelka je velmi aktivní v oblasti dalšího vzdělávání, účastní se odborných přednášek a seminářů a jednotlivé poznatky přenáší do pedagogické rady. Učitelé jsou rovněž seznámeni s dlouhodobým záměrem rozvoje školy *Návrh výhledu rozvoje organizace Gymnázium Říčany*, který konstatuje slabé a silné stránky všech oblastí života školy. Přenos informací uvnitř zařízení vůči zaměstnancům se opírá o tradiční prostředky jako jsou porady, osobní kontakty a informační tabule a je v podmínkách školy funkční. Ředitelka školy si uvědomuje potřebu komunikace s pracovníky, tuto skutečnost uvádí jako prioritu v dlouhodobé koncepci školy, avšak doposud si pro tuto důležitou oblast systematické individuální komunikace nevymezila potřebný čas. Vzdělávací činnost je podporována čtrnácti předmětovými komisemi. Předmětové komise hospitovaných předmětů se zaměřují zejména na projednání tematických plánů, tuto skutečnost nesmírně ztěžuje úprava učebního plánu celé školy pro každý školní rok. Učitelé tak nemohou dodržet doporučení učebních osnov, které jsou pojaty rámcově, o vypracování tematického plánu s vlastní posloupností tematických celků pro studijní cyklus každého ročníku (určit přesný rozsah výuky). Předmětové komise se dále zabývají výběrem učebnic, přípravou témat k písemným maturitním a přijímacím zkouškám, přípravou žáků k soutěžím. Podíl komisí na metodice výuky a její materiální přípravě je nízký. Vedení nepedagogických zaměstnanců, které tvoří hlavní účetní, mzdová účetní, školník školy a uklízečky, a zajištění provozu školy jsou funkční. Organizace činnosti a provozu školy má stanovená pravidla, jež jsou zaměstnanci školy dodržována.

Nejslabším článkem ve vedení pedagogických pracovníků je kontrolní systém. Ředitelka školy má vypracovánu *Vnitřní směrnici k provádění vnitřního kontrolního systému*, která je platná od letošního školního roku. Kontrolní mechanismy má písemně stanoveny a vycházejí ze zastaralého dokumentu *Organizačního řádu gymnázia a obchodní akademie*. V loňském školním roce hospitovala ředitelka školy pouze v šesti hodinách, zástupkyně ředitelky školy nehospitovala vůbec. Hospitace zakončuje ředitelka školy rozhovorem s vyučujícím a podepsáním hospitačního záznamu, který obsahuje popis průběhu hodiny, její klady, případně nedostatky. Celkové zhodnocení kvality výchovně-vzdělávacího procesu ve sledované hodině či opatření k jeho zlepšení uváděna většinou nejsou. Vliv hospitační činnosti na kvalitu vyučování je z vedené dokumentace málo průkazný. Vedení školy vzhledem k minimální hospitační činnosti neposkytuje učitelům systematickou odbornou metodicko-instrukční pomoc v dostatečném množství. Vzhledem k nedostatečné kontrole vedení povinné třídní dokumentace, která je neprůkazná, a neplnění učebního plánu v některých sledovaných předmětech v uplynulém školním roce je systém kontroly nedůsledný, nefunkční a neefektivní.

Další vzdělávání pedagogů je vedením školy podporováno. Rozsah akcí odpovídá možnostem školy, jejich zaměření vzdělávacím cílům školy. Ředitelka je absolventkou *školského managementu*, semináře *Kapitoly řídicí práce ve školství* apod. Jde učitelům v této oblasti příkladem. Přehled o účasti učitelů na dalším vzdělávání je sumarizován ve výroční zprávě.

Pedagogické pracovníky hodnotí ředitelka školy zejména při přiznání nadtarifních složek platu, pro jejichž stanovení jsou ve vnitřním mzdovém předpisu určena kritéria. Sebehodnocení zaměstnanců pro účel jejich profesionálního růstu nebylo zaznamenáno. Systém vedení a hodnocení zaměstnanců vykazuje nedostatky zejména v kontrolní činnosti.

Personální podmínky vzdělávání a výchovy v gymnáziu jsou celkově hodnoceny jako dobré. Umožňují realizovat vzdělávací program školy v souladu se schválenými učebními dokumenty.

MATERIÁLNĚ-TECHNICKÉ PODMÍNKY VZDĚLÁVÁNÍ V GYMNÁZIU VZHEDEM KE SCHVÁLENÝM UČEBNÍM DOKUMENTŮM

Škola se nachází v budově z roku 1948 na Komenského náměstí. Má 12 velkých a standardně vybavených kmenových učeben (vždy pro 30 žáků), které jsou prostorné, světlé, vzdušné, dobře větratelné a udržovatelné po stránce čistoty a hygieny. Jejich estetický vzhled je průměrný, didaktická funkčnost standardní a podnětnost k výuce velmi nízká. Vedle těchto učeben jsou dále ve škole k dispozici 2 odborné učebny pro fyziku a chemii, 7 odborných učeben pro dělenou výuku (laboratoře fyziky, chemie a biologie), jazykové učebny se sluchátkovým systémem Grundig, učebna výpočetní techniky v půdní vestavbě, učebna výtvarné výchovy, prostorná aula a pro výuku tělesné výchovy tělocvična a venkovní hřiště s umělou víceúčelovou hrací plochou. Pro zaměstnance školy slouží ředitelna, kancelář hospodářky, sborovna a 8 odborných kabinetů. Žákovská i učitelská knihovna je prozatím umístěna v kabinetu českého jazyka. V suterénu školy se nachází archiv, školní jídelna a kuchyně (provozovaná soukromou společností) a šatní skříňky pro studenty. Sklad učebnic je v podkroví. Žákovská studovna či čítárna, informační centrum a multimediální učebny chybí, dílny a pozemky škola nemá. Optimální cílová hygienická kapacita školy byla v roce 1998 stanovena na 12 tříd a na tento stav se škola dostala v tomto školním roce. Škola má prostorné a vzdušné chodby umožňující bezproblémový provoz a poskytující dostatek prostoru pro fyzickou i psychickou relaxaci žáků prováděnou pouze vestoje, jelikož na chodbách školy nejsou umístěny žádná odpočívadla, která by relaxaci umocnila. Škola je připojena na internet a má webové stránky <http://www.gymnazium.ricany.cz>.

Výuka předmětů český jazyk a literatura, základy společenských věd a občanská výchova, dějepis probíhá v kmenových třídách bez výrazných prvků podnětnosti ve vztahu k těmto předmětům. Žáci mají k dispozici schválené učebnice a využívat mohou školní knihovnu v kabinetě českého jazyka, jejíž knižní fond je velmi bohatý od umělecké literatury přes literaturu odbornou až k jazykovým příručkám. Didaktická technika je předmětům k dispozici ve standardním množství. Vyučující disponují sadou odborných audio a video nahrávek. Materiálně-technické podmínky výuky anglického jazyka jsou průměrné. Ve specializované jazykové učebně se sluchátkovým rozvodem a didaktickou technikou probíhala část vyučování cizím jazykům. Dostupné pomůcky byly využívány nesystematicky. Materiální zázemí pro výuku matematiky mělo pouze vyhovující charakter. Ve třídách ani v kabinetech neměli vyučující k dispozici žádné moderní pomůcky. Výpočetní technika nebo jiná didaktická technika nebyla pro výuku matematiky i jiných sledovaných předmětů použita. Kladným zjištěním bylo používání ucelené řady učebnic pro gymnázia ve výuce. Průměrnou úroveň z pohledu velikosti a vybavení měly prostory pro výuku tělesné výchovy (menší tělocvična pro výuku sportovních her a gymnastiky, hřiště pro sportovní hry ve školním areálu s již umělým povrchem, víceúčelové hřiště se škvárovou dráhou pro výuku některých atletických disciplín bez sociálního zázemí). Jediná učebna výpočetní techniky ve škole obsahuje server, 13 žákovských a jeden učitelský počítač.

Škola je vybavena učebnicemi, které zdarma zapůjčuje žákům plnicím povinnou školní docházkou. Vybavení odborných učeben a kabinetů učebními pomůckami a výpočetní technikou pro jednotlivé předměty je průměrné. Škola vlastní 8 televizorů a videí, 10 radiomagnetofonů, 4 zpětné projektory, 23 osobních počítačů, 3 tiskárny a skener. Pomůcky jsou dostupné všem vyučujícím, kteří je ve všech sledovaných předmětech využívali nesystematicky. Především fond audiovizuální techniky školy podporující názornost a podnětnost vyučování se ve sledovaných hodinách promítl ojediněle. Zásady kontrolní činnosti zaměřené na oblast materiálně-technických podmínek jsou uvedeny v materiálech *Vnitřní směrnice k provádění vnitřního kontrolního systému a Lhůtník kontrol a revizí*. Využívání svého materiálního zázemí škola neumožňuje s výjimkou pronajímání tělocvičny místním tělovýchovným klubům. Plánování v této oblasti je prováděno s několikaletým předstihem a zřizovateli jsou pravidelně zasílány žádosti o dotace a o povolení použít investiční fond školy na další investiční rozvoj.

Vzhledem k počtu žáků, tříd a vzdělávacímu programu má škola dobré prostorové podmínky. Vybavení kmenových i odborných učeben učebními pomůckami a didaktickou technikou je na běžné úrovni, v jejich využití jsou však nedostatky. Vybavení školy výpočetní technikou je omezené, pro stávající počet žáků školy nevyhovující. Materiálně-technické podmínky školy umožňují realizovat vyučované studijní obory a jejich úroveň je průměrná.

PRŮBĚH A VÝSLEDKY VZDĚLÁVÁNÍ V GYMNÁZIUM VZHLEDEM KE SCHVÁLENÝM UČEBNÍM DOKUMENTŮM

Vyučované obory

Ve škole se vyučuje obor Gymnázium – všeobecné se čtyřletým (79-41-K/401) a osmiletým (79-41-K/801) studijním cyklem. Vyučované obory jsou realizovány v souladu s rozhodnutím o zařazení do sítě škol.

Pro oba studijní obory používá škola učební dokumenty MŠMT ČR platné od 1. září 1999, tj. Generalizovaný učební plán gymnázia s osmiletým studijním cyklem č. j. 29 594/99-22 a učební dokumenty pro gymnázia se čtyřletým studijním cyklem č. j. 20 595/99-22 ze dne 5. května 1999. Ředitelkou vypracovaný učební plán upravený pro potřeby školy respektuje oficiální učební dokumenty. Jako volitelné předměty se od třetího ročníku čtyřletého studia a sedmého ročníku osmiletého studia vyučují konverzace z cizích jazyků, semináře ze společenskovedních a přírodovědných předmětů, latina a deskriptivní geometrie. Škola se řídí ve vzdělávacím procesu schválenými učebními plány.

Žáci neznají učební plán pro celistvý studijní cyklus, jelikož disponibilní hodiny jsou přiřazovány ředitelkou školy na základě přání žáků na každý studijní rok zvlášť. Tento systém je nevhodný jak pro žáky, tak pro učitele. Učitel si nemůže rozplánovat učební osnovy předmětu pro studijní cyklus, jelikož se nabízené předměty volí těsně před započítáním dalšího školního roku. Žáci neznají učební plán stanoveného studijního pobytu ve škole, jelikož se mění během jejich studia. Stávající systém přidělování disponibilních hodin jednotlivým třídám je velmi obtížně kontrolovatelný, jelikož se mění každý školní rok.

Při kontrole plnění učebních plánů sledovaných předmětů ve školním roce 2003/2004 bylo zjištěno, že v předmětech občanská výchova ve třídě P1.A, matematika ve třídě 3.A a ve třídě 1.A v předmětu informatika a výpočetní technika nebyl dodržen. Došlo k porušení právního předpisu, v této oblasti selhal i kontrolní systém školy. Úpravy učebního plánu školy pro jednotlivé třídy jsou nekoncepčně plánovány a následně realizovány pro každý školní rok.

Chybí vytvoření učebního plánu pro jednotlivé ročníky a třídy celého osmiletého a čtyřletého studijního cyklu.

Škola vede povinnou dokumentaci stanovenou § 38a školského zákona. V rámci inspekční činnosti byly kontrolovány rozhodnutí MŠMT ČR o zařazení do sítě škol, třídní knihy školního roku 2003/2004, 2004/2005 a třídní výkazy, platný školní řád, rozvrh hodin a přestávek za školní rok 2003/2004 a 2004/2005. Dále protokol o přijímacím řízení pro školní rok 2004/2005, protokoly o komisionálních zkouškách a protokoly a výkazy o ukončování studia za školní rok 2003/2004.

V kvalitě vedení povinné *třídní dokumentace* byly zjištěny mezi jednotlivými třídami výrazné odlišnosti, které ukazují nejen na rozdílnou práci třídních učitelů, ale zejména na podcenění systematické kontroly ze strany vedení školy. Uzavřené *třídní knihy* za školní rok 2003/2004 dokládají odpadávání výuky. Zásadní nedostatky z hlediska úplnosti zápisů a jejich vypovídací hodnoty se objevily ve *třídním výkazu* třídy s označením 4.A. Estetickou úroveň třídních výkazů a třídních knih snižuje škrtnutí a přepisování údajů.

Protokol o přijímacím řízení konaném ve školním roce 2003/2004 byl vypracován a obsahoval základní informace o počtech přijímaných žáků pro školní rok 2004/2005.

Protokoly o komisionálních zkouškách (rozdílové, opravné a další), *maturitní protokoly a výkazy o ukončování studia* 2003/2004 obsahovaly údaje v souladu s předepsaným tiskopisem. Zjištěny byly pouze formální nedostatky (např. nadbytečné označení termínu řádný, mimořádný, dvakrát nezapsání času odevzdání písemné maturitní práce).

Naplňování učebních osnov a plnění učebních plánů jednotlivých předmětů zjišťuje ředitelka školy při hospitační činnosti a je obsahem jednání předmětových komisí. Vzhledem k zásadním nedostatkům zjištěným v neplnění učebních plánů některých předmětů, nedostatečné a nefunkční kontrole třídní dokumentace je kontrola vzdělávání ve škole neúčinná. Opatření vedoucí k nápravě zjištěných nedostatků nejsou vydávána.

Při kontrole *rozvrhu hodin školního roku 2004/2005* bylo zjištěno, že počty hodin všech tříd v jednom dnu a délka přestávek odpovídají vyhlášece o střední škole. Z psychohygienického hlediska jsou nevhodně zařazeny tři pětiminutové přestávky (mezi 3. a 4. vyučovací hodinou, mezi 6. a 7. vyučovací hodinou a mezi 7. a 8. vyučovací hodinou), což se například projevilo ztrátou vyučovacího času v tělesné výchově (žáci se nestačili za pět minut převléknout a provést při tom základní prvky hygieny). Rozvrh hodin byl vytvořen v souladu s učebním plánem, ale jeho realizace není vždy dodržována (například při tvorbě suplování se nevyučují předměty dané rozvrhem, počáteční hodiny a koncové hodiny odpadají). Proto bylo zjištěno při celkové kontrole odučených hodin v již výše uvedených sledovaných předmětech ve školním roce 2003/2004 nedodržení minimálního celkového počtu hodin stanovených učebním plánem.

Platný aktualizovaný *školní řád* vymezuje úlohu školy, obsahuje práva a povinnosti žáků, podává organizaci vyučování, svým zněním odpovídá platnému právnímu předpisu. Provozní řády odborných učeben jsou řádně vyvěšeny a obsahují přesné informace, jak se v odborné pracovně chovat a pracovat.

Ředitelkou školy jmenovaná výchovná poradkyně nespĺňuje podmínky odborné a pedagogické způsobilosti, během své šestileté působnosti v této funkci nezačala specializaci výchovného poradce studovat. Zúčastňuje se přednášek a kurzů určených této problematice. Nemá pro tuto práci vyčleněnu místnost – kabinet výchovného poradce. Její orientace je zaměřena především na kariérní poradenství pro žáky vyšších ročníků, s níž jí pomáhají třídní učitelé maturitních ročníků. Činnost výchovné poradkyně není písemně plánovaná, má spíše intuitivní charakter. Na obsah práce výchovné poradkyně má vliv absence odborného studia. V oblasti poradenské, diagnostické a informační se angažují třídní učitelé a ředitelka školy.

Škola nevykazuje žádné žáky se specifickými poruchami učení a chování. V oblasti sociálně-patologických jevů proběhla mezi žáky anketa, jejíž vyhodnocení výchovnou poradkyní přineslo pozitivní zjištění. Výskyt sociálně-patologických jevů nebyl doposud ve škole zaznamenán. Jako prevence proti těmto jevům slouží i vypracovaný *Minimální preventivní program Gymnázia Říčany*, na jehož vzniku se vedle metodika prevence podílí sama ředitelka školy. Každý rok se také zabývá písemným vyhodnocením tohoto programu. Do školy jsou pravidelně zváni akreditovaní odborníci, kteří se k problematice vyjadřují a konzultují ji se žáky. Funkce výchovné poradkyně je ve škole stanovena, obsah její práce má formální charakter. Škola má vypracovaný Minimální preventivní program, jehož realizace ve výchovně-vzdělávacím procesu se podílí na minimálním výskytu sociálně-patologických jevů ve škole.

Jak vyplynulo z devadesáti tří vyhodnocených žakovských dotazníků, jejichž výsledek obsahuje příloha inspekční zprávy, a z besedy, která proběhla se žáky vyšších ročníků, klima školy není v současné době zdravé. Žáci kritizovali některá ustanovení školního řádu, která chápou jako příliš striktní a nesmyslná (III. Omlouvání absencí – „v odůvodněných případech a u žáků plnoletých je vždy nutné přiložit lékařské nebo úřední potvrzení“ – žáci si stěžují, že jim toto nařízení působí velké problémy u krátkodobých absencí). V oblasti hygieny nejsou žáci spokojeni s úrovní toalet, které jsou velmi stroze vybaveny, chybí zde zrcadla, ručníky apod. Značná část studentů uváděla, že výuka je příliš konzervativní, absentují v ní prvky moderního vyučování, ale především se ve výuce běžně nepoužívá didaktická technika sloužící k větší názornosti. Žákům se nelíbí estetika tříd, které na ně působí chladně a cize. Jako velký problém uvádějí maturanti skutečnost, že nejsou seznamováni alespoň s obecnými maturitními okruhy, tento fakt v nich vyvolává obavy z maturitní zkoušky a jejího pozitivního zvládnutí. Velkým přáním žáků je zřízení studovny či čítárny pro studium a relaxaci přímo ve škole. Nejzávažnější problém, který uvádí každý druhý dotazník, je lidská bariéra v komunikaci ředitelky školy se žáky a učiteli navzájem. Žakovská obec konstatuje, že ředitelka školy vystupuje vůči žákům autoritativně, chybí jí lidská dimenze v jednání a umění naslouchat. Tuto skutečnost dokládá i výsledek odpovědi na otázku, zda berou učitelé vážně názory žáků. 78% dotázaných uvádí zápornou odpověď. Realizace vzdělávacího programu probíhá, avšak narušuje ji disharmonie v komunikaci žáků a vedení školy. Klima školy není v současné době zcela optimální.

Informační systém vůči rodičům nezletilých žáků i vůči zletilým žákům využívá standardních prostředků (informační tabule, oběžník, informace třídních učitelů, pravidelné schůzky rodičů) a jeho účinnost je ověřena několikaletou praxí. Ve škole není stanoven žádný samosprávný orgán složený ze žáků a určený pro komunikaci s vedením a pedagogy školy. O své existenci a výchovně-vzdělávacím programu škola informuje ve městě i regionu. Organizace výchovně-vzdělávacího systému je funkční, avšak je narušena nevyjasněnými pravidly v komunikaci.

Průběh a výsledky vzdělávání ve sledovaných předmětech víceletého a čtyřletého gymnázia:

Průběh a výsledky vzdělávání v předmětu český jazyk a literatura

Rozdělení učiva do jednotlivých ročníků provedla předmětová komise v souladu s učebními osnovami. Rozpracování obsahu učiva do ročníků realizovaly učitelky formou tzv. tematických časových plánů, jejichž vypovídací hodnota je velmi nízká (např. rozpis konkrétního učiva je rámcovější a stručnější než vlastní osnova) a činí z těchto plánů formální dokumenty. Cíle výuky byly v navštívených hodinách v naprosté většině stanoveny vhodně

s ohledem na věk a aktuální dispozice žáků. Ve všech sledovaných hodinách navazovalo probírané učivo na předcházející témata.

Příkladní personální zabezpečení výuky plně kvalifikovanými učitelkami se příznivě odrazilo ve věcné a odborné správnosti sledované výuky. Menší měrou ovlivnilo dosažené vzdělání vyučujících rozmanitost aplikovaných forem a metod práce.

Materiální podpora patřila k nejslabším stránkám navštívených hodin. Dostupných pomůcek a audiovizuální techniky využily učitelky jen v několika hodinách, práce s učebnicí byla zastoupena okrajově. V části vyučování chyběl názor, žáci nemohli pracovat s informacemi různého charakteru, jelikož v hodinách chyběly slovníky, odborné a jazykové příručky. Prostředí kmenových učeben není ve vztahu k předmětu motivující, ale umožňuje realizaci stanovených výchovných a vzdělávacích cílů.

Vhodné motivační prvky (promyšlená příprava na exkurzi, emotivní text ukázek, nabídka formou modelové situace) zařadily učitelky ve třídách T3.A, 7.A a 4.A. Efektivitu použité motivace částečně snižovala jednotvárnost následných činností. V ostatních hodinách účinná motivace ke spolupráci scházela, což se projevovalo tím, že s vyučujícími spolupracovali jen aktivní jedinci. Ve většině hodin dominoval tradiční styl výuky předávání hotových informací formou věcně správného výkladu kombinovaného s frontálně kladenými otázkami téměř po celou dobu vyučovací hodiny. Jednotvárnost takové organizace výuky se projevila únavou žáků a postupnou ztrátou pozornosti. Zvláště v nižších třídách osmiletého gymnázia byl zvolený styl práce pro žáky nezáživný, stereotypní. Přirozená zvědavost žáků tohoto věku byla utlumena a předurčovala je k pasivitě. Výjimku tvořila výuka v tercii, kdy vhodně zvolená modelová situace spojená s aktualizací vzbudila aktivitu žáků a podporovala činnostní učení. Velmi zdařilé aplikované pojetí literární výuky s důrazem na estetický prožitek bylo zaznamenáno ve třídě 4.A. Cílená příprava na plánovanou exkurzi byla metodicky i organizačně zvládnuta velmi dobře ve třídě 7.A. Z hlediska používaných metod a forem práce byly ostatní navštívené hodiny celkově málo rozmanité, zvolená organizace většinou znemožňovala žákům tvůrčí zapojení do výuky s možností hledat a nacházet vlastní řešení.

Převažující frontální výuka s dominancí pedagoga netvořila pro žáky příliš velký motivační stimul. Účelově připravená motivace vycházející z aktualizace, mezipředmětových vztahů, praktických příkladů s použitím názoru absentovala.

Velmi kultivované vystupování všech učitelek přispělo k příznivému klimatu navštívených hodin. Při svých odpovědích byli žáci vedeni ke spisovnému užívání mateřského jazyka. K rozvoji komunikativních dovedností žáků vhodně přispěly literární referáty. Organizace většiny navštívených hodin nevytvořila potřebný prostor pro praktický nácvik jazykových dovedností žáků.

Výraznější průběžné i závěrečné hodnocení výkonu žáků scházelo ve všech hodinách. Sledovaná klasifikace byla přiměřeně náročná a zejména ve třídě 4.A byla prováděna i slovním zhodnocením obsahu a formy projevu. Závěry většiny hodin postrádaly shrnující a hodnotící část.

Průběh a výsledky vzdělávání ve sledovaných hodinách českého jazyka a literatury jsou hodnoceny jako dobré.

Průběh a výsledky vzdělávání v předmětu anglický jazyk

Příprava na jednotlivé hodiny byla pečlivá, cíle byly přiměřené a učivo navazovalo na předchozí výuku. Učitelé se maximálně zaměřovali na obsah hodin, formy, jakými učivo předávali, byly druhotné. Jejich hlavní snahou bylo předat žákům maximum informací. Předložené časově-tematické plány jsou formální, postrádají bližší časové určení a vyučujícím v praxi k ničemu neslouží. Ve skutečnosti se jedná o zestručněný obsah používaných učebnic.

Výuku anglického jazyka zajišťuje celkem pět vyučujících. Jejich týdenní úvazky se pohybují od 17 do 22 vyučovacích hodin. V průběhu inspekce bylo hospitováno opakovaně u všech vyučujících. Jejich odborná a pedagogická způsobilost je vynikající, neboť všichni splňují dané kvalifikační předpoklady. V žádné ze sledovaných hodin nebyly zaznamenány odborné, věcné nebo zásadní výslovnostní chyby.

K výuce je využívána specializovaná jazyková pracovna se sluchátkovým rozvodem, fungující didaktickou technikou a motivační výzdobou. Proběhlo zde celkem pět hodin; osm dalších bylo inspektováno v kmenových třídách, které jsou pro výuku cizích jazyků nepodnětné a svým vybavením a výzdobou nevhodné. Pro výuku chybí gramatické přehledy, nástěnné obrazy a mapy; kvalitní slovníky byly vědomě použity pouze v jedné hodině. Z didaktických pomůcek byl celkem ve čtyřech hodinách použit magnetofon a ve stejném počtu hodin sluchátková soustava. Malá názornost výuky byla jednou z největších slabín vyučování anglickému jazyku, neboť kromě namnožených vlastních materiálů učitelé nevyužili ze stávajících didaktických a dalších pomůcek nic. Používané učebnicové řady jsou vhodné, ucelené a zajišťují návaznost výuky v jednotlivých ročnících.

V oblasti vyučovacích metod, forem a organizace práce vycházely největší rozdíly ze stylu práce jednotlivých vyučujících. Přesto zde najdeme několik společných zjištění. Dominantním stylem práce byla frontální výuka. Krátká práce ve dvojicích se objevila v sedmi hodinách, skupinová práce zaznamenána nebyla. Většina hodin postrádala pevnou stavbu: pouze pět hodin bylo zahájeno úvodem, ve kterém byli žáci seznámeni s cíli a úkoly, a v jediné hodině proběhla v úvodu rychlá žákovská konverzace. Závěrečné shrnutí a zhodnocení ukončené lekce se objevily pouze ve třech případech; zbývajících deset hodin ukončilo zvonění. Tempo hodin bylo minimálně ve třech případech velmi pomalé a zdlouhavé. Navíc se v nich žáci po celou dobu zabývali jediným úkolem nebo procvičováním jediného mluvnického jevu. Efektivita takových hodin byla velmi nízká. S tím se pojil i fakt, že v některých případech odváděli vyučující maximum práce za žáky, kteří se k vlastnímu jazykovému projevu dostávali zřídka. Dalším nedostatkem byl i fakt, že vyučující nedělali podstatné rozdíly v přístupu k žákům nižšího víceletého gymnázia na straně jedné a žákům vyšších ročníků tohoto studia a žákům čtyřletého gymnázia. Bylo to mimo jiné vidět například i v písmu několika vyučujících, které bylo pro žáky sekundy či tercie prakticky nečitelné. Práce s chybou nebyla zaznamenána, spelování využili vyučující celkem třikrát. Pozitivem byla výborná výslovnost vyučujících a jejich důsledné opravování takto vzniklých chyb. Většina hodin byla opakovacích nebo procvičovacích, výklad nové mluvnice se objevil celkem třikrát. Velmi kvalitně a systematicky (zvláště v nejvyšších ročnících) prováděli vyučující analýzy nově probíraných textů.

S absencí pevné stavby a zvláště závěrečného zhodnocení úzce souvisela i malá motivace žáků. Vyučující často vycházeli z představy automatického zájmu gymnaziálních žáků o předmět. Bohužel kromě sekundy a oktávy tomu tak nebylo. Kladem v této oblasti byla aktualizace učiva, což zvláště v sextě a oktávě vyvolalo žákovský zájem. Pochvala, jako jeden z nejsilnějších motivačních nástrojů, byla zaregistrována pouze jednou. Její absence nejvíce překvapila v již zmíněném nižším stupni víceletého gymnázia. Motivace známkou využita nebyla stejně jako úvodní nebo průběžné podněcování žáků.

Oblast interakce a komunikace byla nejlépe hodnocenou oblastí výuky anglického jazyka. Vzájemný vztah učitelů a žáků byl korektní, vstřícný, daná pravidla byla respektována. Vyučující jsou pro žáky v mnoha směrech autoritami a vzory, a to nejen jazykovými. Přesto některé hodiny, jak bylo již uvedeno výše, trpěly zdlouhavostí a malou efektivitou. Příjemná atmosféra převažovala v sekundě, sextě a oktávě.

Oproti předcházející oblasti byla oblast hodnocení žáků jednou z nejslabších. Hodiny postrádaly průběžné – třeba i negativní – hodnocení žáků, stejně tak nebyla uzavřena

a zhodnocena jednotlivá cvičení a zadané úkoly. Učitelé jen minimálně ocenili žakovský pokrok. Závěrečné zhodnocení se objevilo, jak je uvedeno výše, pouze ve třech hodinách.

Největším kladem výuky anglického jazyka byla profesionalita a odbornost vyučujících, záporně malá názornost výuky a motivace a nedostatečné hodnocení žakovské úspěšnosti.

Průběh a výsledky vzdělávání ve sledovaných hodinách anglického jazyka jsou hodnoceny jako dobré.

Průběh a výsledky vzdělávání v předmětech dějepis a seminář z dějepisu

Plánování předmětů se vyznačuje koncepční týmovou prací předmětové komise. Vyučující musí učební osnovy předmětu rozdělit do prvního až třetího ročníku čtyřletého a kvinty až septimy osmiletého gymnázia. V posledním maturitním ročníku se předmět nevyučuje (výjimku tvoří přidaná disponibilní hodina do některé třídy). Seminář z dějepisu je volitelný předmět a je otevřen jako dvouletý nebo jednoletý. Osnovy předmětu jsou rozpracovány učitelkami do časově-tematických plánů, které mají příliš obecný charakter. Celkově jsou učební osnovy jednotlivými pedagogy naplňovány. Stanovené cíle ve výuce respektovaly aktuální stav třídy, návaznost probíraného učiva na předcházející byla zajištěna. Propracovaný pedagogický styl vycházel z dokonalé znalosti profilu absolventa gymnaziálního žáka a přímo odrážel stav třídy.

Věcná a odborná stránka výuky byla zajištěna dvěma pedagogicky a odborně způsobilými učitelkami, jejichž práce se vyznačovala vysokou odbornou erudovaností a metodickou zručností.

Estetická úroveň učeben vzhledem k probíraným tématům žáky nijak nemotivovala. Kmenové učebny zajišťovaly pouze standardní vybavení. V hodinách bylo pracováno s nástěnnými mapami, školními a odbornými učebnicemi, atlasy, pracovními texty, historickými dokumenty. Názornost vyučování doplňoval podpůrný materiál. Audiovizuální technika byla využita pouze ve volitelném předmětu.

Výuka byla promyšlená, systematická, ve struktuře hodin na sebe jednotlivé složky logicky navazovaly. Vyučující zadávaly problémové úkoly, kladly vyvozovací otázky, volily kooperativní formy práce pro jasné porozumění dějinných souvislostí. Realizované vyučování bylo postavené na jednoduchém střídání induktivní a deduktivní myšlenkové operace, využívány byly mezipředmětové vztahy a aktualizace. Obsah semináře z dějepisu byl plně určen přípravě žáků na vysoké školy. Zabýval se historickým a současným děním a současně zvolenými činnostními metodami učil žáky konstruktivně myslet. Vyučování se vyznačovalo rovnoměrným zastoupením frontální, skupinové a individuální práce. Psychohygienické podmínky byly respektovány, aplikované metody byly voleny účelně.

Vyučující využívaly účelově připravenou motivaci. Ponejvíce pracovaly s mezipředmětovými vztahy, aktualizací, úvahou, problémovými otázkami. Žáci pracovali se zaujetím především v hodinách, které preferovaly týmovou práci. Obsah volitelného předmětu v jedné části kopíroval přípravu historických témat na vysokou školu, která byla pro maturanty motivačním stimulem.

Klima tříd, akceptování stanovených pravidel komunikace mezi učitelkami a žáky mělo velmi dobrou úroveň. Žáci dostávali ve vyučování dostatečný prostor pro argumentaci, vyjádření vlastního názoru. Samy vyučující byly v oblasti verbální a neverbální komunikace pro žáky příkladem.

V polovině sledovaných hodin nebyl v jejich závěru věnován prostor pro shrnutí a zopakování učiva včetně hodnocení žáků. Správné odpovědi a dobře odvedenou práci žáků přijímaly vyučující automaticky, chválu a povzbuzení nahlas neprojevovaly. Podklady pro klasifikaci získávají tradičním způsobem (ústním, písemným – testy). Frekvence klasifikace je

dostatečná. Ve třetině zhlédnutých hodin bylo využíváno vzájemného hodnocení a sebehodnocení žáků.

Průběh a výsledky vzdělávání ve sledovaných hodinách dějepisu a semináře z dějepisu jsou hodnoceny jako velmi dobré.

Průběh a výsledky vzdělávání v předmětech občanská výchova a základy společenských věd

Předložené rozpracování obsahu učiva do jednotlivých ročníků je velmi rámcové a nevypovídá nic bližšího o vlastním obsahu výuky. Probírané učivo vždy kontinuálně navazovalo na předchozí témata. Pečlivá příprava vyučujících byla soustředěna především na vlastní obsah učiva, méně pozornosti bylo věnováno materiální podpoře výuky a volbě odpovídajících didaktických postupů. Z hlediska vhodnosti stanovení cílů výuky byl jen jednou zaznamenán příliš velký rozsah učiva na jednu vyučovací hodinu; v ostatních případech zvolily všechny učitelky vzdělávací cíle vyučovacích hodin přiměřeně schopnostem žáků.

Skutečnost, že výše uvedeným předmětům vyučují i pedagogové bez předmětové specializace pro tyto předměty, neměla negativní dopad na věcnou správnost sledovaných hodin. Dílčí nedostatky byly zaznamenány v pojetí výuky předmětu. Projevily se např. v přílišném důrazu na naukovost na úkor výchovné dimenze ve třídě P1.A nebo v málo aplikovaném pojetí výuky ve třídě S7.A.

Pro výuku hodnocených předmětů není upravena žádná z kmenových učeben. V naplňování principu názornosti využíváním různých pomůcek a didaktické techniky byly v navštívených hodinách shledány výrazné rezervy.

Ve všech hodinách převažovala tradiční frontální výuka založená na předávání nových poznatků formou výkladu. Tento model vyučování přiměl ke tvůrčí spolupráci jen aktivní jedince, kteří chtěli reagovat na frontálně kladené otázky. Činnostní pojetí výuky často absentovalo, žáci měli především poslouchat a zapisovat nové učivo. Z hlediska časové organizace výuky dominoval často příliš dlouhý výklad vyučujících, naopak v závěru hodin nebyl vyčleněn čas na shrnutí a procvičování probraného učiva.

Motivujícím bylo pro žáky často samotné téma hodiny. V polovině navštívených hodin učitelky správně propojovaly teoretické učivo s praxí a zkušenostmi žáků. Aktivní spolupráce jednotlivců nebyla často vyučujícími hodnocena, což snižovalo celkovou úroveň motivace.

Pozitivem všech sledovaných hodin byla atmosféra otevřenosti a názorové plurality. Žáci byli vedeni k vzájemnému respektování. Pravidla vzájemné komunikace mezi vyučujícími a žáky byla akceptována.

Veřejné hodnocení výkonů jednotlivých žáků v průběhu hodin prováděly učitelky spíše ojedinele. Jen v jednom případě byl výkon zkoušeného žáka ve třídě P1.A klasifikován s velmi vysokou náročností na přesnost odpovědí, v ostatních sledovaných případech byla klasifikace vyučujících přiměřená. Vzájemné hodnocení a sebehodnocení žáků využívaly učitelky jen výjimečně.

Průběh a výsledky vzdělávání ve sledovaných hodinách občanské výchovy a základů společenských věd jsou hodnoceny jako dobré.

Průběh a výsledky vzdělávání v matematice

Základní učivo matematiky je vyučujícími zpracováno v souladu s učebními osnovami do tematických plánů jednotlivých ročníků. Sledovaná výuka obsahovala odpovídající

vzdělávací cíle. Vedení školy vhodně využívá disponibilních hodin učebního plánu pro navyšování dotace matematiky ve vyšších ročnících jak osmiletého, tak čtyřletého gymnázia, avšak nemá stanovený ustálený systém tvorby počtu hodin pro jednotlivé ročníky pro celý cyklus studia, a proto vyučující nemohou ve svém plánování zcela využívat stabilnější způsob zařazení rozšiřujícího učiva. Příprava vyučujících na jednotlivé hodiny obsahovala přiměřené cíle, které odpovídaly aktuálnímu stavu třídy.

Výuka byla vedena věcně a odborně správně vyučujícími, kteří jsou pedagogicky a odborně způsobilí pro výuku matematiky.

Velkým nedostatkem byla minimální úroveň podnětnosti učeben. Ve třídách nebyly umístěny žádné pomůcky ani názorný materiál, který by vhodně doplňoval vyučovaná témata. V kabinetě matematiky jsou k dispozici pouze základní a zastaralé pomůcky. Výpočetní technika není pro výuku matematiky využívána. Oproti tomu byly velmi dobře využívány učebnice matematiky pro gymnázia, a to jak při práci ve sledovaných hodinách, tak pro vypracovávání domácích cvičení a při přípravě žáků na vyučovaná témata.

Sledované hodiny byly účelně organizovány. Žákům byl vždy oznámen vzdělávací cíl, který vyučující naplňovali funkční frontální výukou. Aktivita žáků měla průměrnou úroveň. Základní informace byly podávány učitelem a byly doplňovány poznatky (u nižších ročníků i čtenými) z učebnice. Tempo výuky bylo vždy přiměřené, vyučující často a dobře kontrolovali individuální práci žáků.

Žáci byli vhodně motivováni vysvětlením cíle hodiny, návazností učiva, častou klasifikací a pomocným hodnocením za plnění dílčích úkolů. V malé míře (cca ve dvou hodinách z deseti) bylo využito propojení teorie s praktickým uplatněním učiva.

Organizace hodin vytvářela omezeně prostor pro diskuzi, přesto se žáci snažili velmi dobře komunikovat s učiteli. Jednotvárná, byť funkční frontální výuka neumožňovala práci ve skupinách, a tím rozvíjení vzájemné komunikace mezi žáky.

Při hodnocení žáků ve sledovaných hodinách byl oceňován pokrok a jejich individuální dispozice. Posouzení ústního vyjadřování žáků při jejich práci na tabuli a plnění dílčích úkolů do školních sešitů mělo velmi dobrou úroveň. Písemné práce byly řádně klasifikovány na základě většinou předem známého bodování jednotlivých příkladů.

Průběh a výsledky vzdělávání v matematice byly celkově hodnoceny jako dobré.

Průběh a výsledky vzdělávání ve skupině předmětů výpočetní techniky

Výpočetní technika je ve škole vyučována v povinném předmětu *informatika a výpočetní technika* a ve volitelném předmětu (semináři) *aplikace počítačů*. Výuka sledovaných předmětů probíhá v sekundě a kvartě osmiletého gymnázia v jednohodinové týdenní dotaci, v tercii ve čtyřhodinové dotaci a v 1. ročníku čtyřletého gymnázia ve dvouhodinové týdenní dotaci (ředitelka školy navýšila učebním plánem stanovenou hodinovou dotaci předmětu v sekundě o jednu hodinu a v tercii o dvě hodiny týdně). Žákům oktávy a 4. ročníku je umožněno zdokonalení v oblasti výpočetní techniky formou volitelného předmětu *aplikace počítačů* ve dvouhodinové týdenní dotaci. Kontrolou třídních knih bylo zjištěno, že ve školním roce 2003/2004 roce došlo k porušení učebních plánů předmětu *informatika a výpočetní technika* tím, že ve třídě 1.A čtyřletého gymnázia bylo odučeno pouze 60 hodin místo 66 hodin.

Cíle výuky jsou stanoveny vhodně a přiměřeně k aktuálnímu stavu třídy. Ve výuce jsou cíle stanoveny konkrétně, avšak málokdy jsou v úvodu hodiny jasně deklarovány. Učivo dobře navazuje na předcházející učivo.

Všechny hodiny informatiky a výpočetní techniky, jakož i seminář aplikace počítačů vyučuje jedna vyučující, která vystudovala učitelství všeobecně vzdělávacích předmětů – aprobace matematika a fyzika. Absolvovala celou řadu seminářů a vzdělávacích akcí pro učitele výpočetní techniky. Je zcela kompetentní, odborně na výtečné úrovni. Tato vyučující je zároveň předsedkyní a jedinou členkou samostatné metodické komise informatiky a výpočetní techniky, zpracovává plány činnosti komise, tematické plány a navrhuje další zlepšení ve vybavení učebny počítačů. Personální podmínky byly vzhledem ke sledovaným jevům v hospitovaných hodinách shledány jako velmi dobré.

Výuka probíhá v učebně výpočetní techniky, která je vybavena serverem, 13 žákovskými a jedním učitelským počítačem. Pro výuku dělených tříd je tento počet počítačů vyhovující, avšak pro výuku celé třídy je naprosto nedostatečný. Učebna je vybavena aktuálními nástěnnými tabulemi a transparenty s tematikou výpočetní techniky a odbornými časopisy Chip, Computer, Počítače nejen pro každého. Dalších 9 počítačů je umístěno ve sborovně a kancelářích školy. Všechny počítače jsou propojeny do společné sítě Novell. Jsou vybaveny procesory Pentium Celeron a pracují s frekvencí 2 GHz (3 ks), resp. 370 MHz (10 ks). Velikosti paměti RAM se pohybují v rozmezí 64 – 256 MB, kapacity pevných disků v rozmezí 4 – 40 MB. Počítače jsou vybaveny operačním systémem Windows 98, programovým balíkem Microsoft Office, programy Zoner Calisto a King. Počítače určené pro zaměstnance školy jsou pomalejší a mají menší kapacitu paměti, navíc jsou vybaveny programem Bakalář. K vybavení učebny výpočetní techniky patří též laserová tiskárna, skener a zpětný projektor. Počítače jsou využívány prakticky ve všech hodinách. Pro výuku dalších předmětů škola vlastní několik výukových programů (biologie, zeměpis), avšak ty jsou využívány jen ojediněle pro vysokou vytíženost počítačové učebny. Další využití nacházejí počítače při výuce cizích jazyků (překlady). Pro další rozvoj školy je nezbytné vybudování druhé počítačové učebny s potřebným vybavením.

Hodiny neměly příliš členitou strukturu, většinou měly přibližnou formulaci cílů a obvyklou motivaci. Organizace vyučovacích hodin byla poměrně jednoduchá: po stručném úvodu následovalo velmi krátké zopakování dříve probrané látky bez jakéhokoliv hodnocení, klasifikace a výklad látky nové. Následovalo ověření a procvičení nové látky na počítačích, k čemuž měla vyučující pro žáky připraveny tištěné návody k praktické činnosti. Vyučující obcházela jednotlivá pracoviště, kontrolovala postup a výsledky žákovských prací, individuálně dopomáhala a radila. Ve většině hodin však nezbyl čas na shrnutí probrané látky a závěr. Vyučující má pro každou třídu, v níž výuka probíhá, vypracovaný rámcový celoroční časově-tematický plán učiva pro daný školní rok. Tento plán sice odpovídá požadavkům učebních osnov, avšak je zcela formální a postrádá funkci plánovací, protože v něm není uveden ani počet hodin věnovaný určitému tematickému celku, ani období školního roku, ve kterém bude tento celek probírán. Nad rámec učebních osnov obsahují tematické plány celky počítačová grafika, užití programu Zoner Calisto, digitalizace obrázků, digitální fotografie a její úpravy. Aplikované metody výuky byly účelné, tempo výuky přiměřené, chvilky relaxace žáků byly pozorovány.

Vzhledem k atraktivitě práce na počítačích byla ve všech hodinách motivace a zájem žáků o výuku na vysoké úrovni, žáci byli aktivní a samostatně zpracovávali zadané úkoly. Teorie byla ve většině hodin vhodně spojena s praxí, žáci si hned nové poznatky mohli procvičit na počítačích. Často byly využívány zkušenosti žáků z jejich zájmové počítačové práce. Hodnocení vědomostí žáků téměř prováděno nebylo, a proto nemělo vliv na motivaci žáků. Použití analýzy chyb nebylo zaznamenáno.

Velmi dobrý verbální projev vyučující vytvářel ve všech třídách poklidnou pracovní atmosféru a žáci aktivně reagovali na aktuální dění ve výuce. Komunikace mezi vyučující a žáky byla oboustranně vlídná a vstřícná. Verbální výklad vyučující byl podrobný a věcně správný, objasňování použitých algoritmů bylo prováděno na konkrétních příkladech.

Komunikativní dovednosti žáků byly horší. Dostatečný prostor pro rozvoj komunikačních dovedností nebyl žákům vytvořen, neboť dominantní roli hrála práce na počítačích. Prostor pro vyjádření vlastního názoru a vzájemné respektování se dal najít ve všech navštívených hodinách, upevňování sebedůvěry a výchova k toleranci byla zaznamenána jen někdy.

Ověřování vědomostí žáků probíhalo převážně formou zjišťování, zda žáci jsou schopni úspěšně aplikovat získané poznatky a dovednosti na praktický příklad, hodnocení obvykle prováděno nebylo, klasifikace nebyla pozorována.

Průběh a výsledky vzdělávání ve sledované skupině předmětů výpočetní techniky jsou hodnoceny jako dobré.

Průběh a výsledky vzdělávání v tělesné výchově

Výuka tělesné výchovy probíhá dle platných učebních osnov, ale není vyučujícími rozvržena rovnoměrně do všech tematických celků jednotlivých ročníků (vyučující nemají zpracován žádný plán s rozvržením učiva). Ze zápisů třídních knih (šk. r. 2003/2004) vyplývá, že převažuje výuka sportovních her a atletiky, minimálně je zastoupena gymnastika, tanec a další tematické celky (například úpoly, motorické testy). Pravidelně jsou konány sportovní kurzy (lyžařský, cyklistický, vodácký). V přípravě na vyučování převažovaly operativní prvky, které představovaly velmi dobrou reakci na aktuální stav cvičících žáků, respektování jejich momentálního fyzického stavu a plnění zadaného cíle.

Sledované hodiny byly vedeny na velmi dobré až vynikající odborné a pedagogické úrovni.

Prostorové zázemí pro výuku předmětu představuje tělocvična, kde jsou uloženy pomůcky a nářadí, dále venkovní hřiště s umělým povrchem v areálu školy a přibližně 500 metrů vzdálený sportovní areál Sokola. Tělocvična se sociálním zařízením je vhodná pro výuku gymnastiky, úpolů a rytmických cvičení, ale již méně pro sportovní hry vzhledem ke své menší velikosti. Nedostatkem je pouze jedna šatna u tělocvičny, takže v souběhu hodin dívek a chlapců se chlapci převlékají u šatnových skříněk. Venkovní hřiště je dostatečně veliké pro sportovní a další pohybové hry, ale jeho umělý povrch je už velmi opotřebovaný, tudíž při větší vlhkosti hrozí nebezpečí úrazu. Ve sportovním areálu Sokola jsou většinou plněny atletické disciplíny (čtyři dráhy se škvárovým prašným povrchem, doskočiště na skok daleký), areálu chybí přístupné hygienické zázemí pro žáky. Základní vybavení kabinetu pomůckami má průměrnou úroveň, jejich počet odpovídá potřebám školy (chybí pouze startovní bloky pro nízký start).

Výuka byla řízena účelně, časové ztráty vznikaly při zařazení tělesné výchovy před nebo po pětiminutové přestávce (např. P1.A v pátek třetí vyučovací hodina, S2.A v úterý čtvrtá vyučovací hodina, 1.A v úterý třetí vyučovací hodina, 4.A ve středu čtvrtá vyučovací hodina). Stanovené vzdělávací cíle byly vždy splněny vhodnými formami a metodami práce. Výuka probíhala v málo početných skupinách (8 – 12 žáků), neboť jednotlivé třídy byly děleny na chlapce a dívky. Vyučující této skutečnosti velmi dobře využívali a individuálně přistupovali k žákům při zadávání počtu cviků, velikosti zátěže a volby rychlosti tempa výuky.

Vystupování učitelů při řízení tělesné výchovy mělo velmi dobrý motivující charakter (způsob předcvičování, kontrolní činnost, opravování chybně prováděných cvičení, atd.). Žáci přistupovali ke cvičení aktivně ve všech částech hodiny. Příkladnou motivující činností je příprava žáků na sportovní soutěže, kurzy. Slabá byla motivace v oblasti pořadových cvičení (chybná povelová technika, chybně prováděné nástupy) a cvičebních úborů (žáci často cvičili v nevhodné obuvi a nevhodných oděvech).

Interakce a komunikace byla jak z pohledu žáků, tak i učitelů ve všech hodinách na velmi dobré úrovni. Žáci si navzájem pomáhali, při hrách spolupracovali a celkově respektovali způsob řízení výuky.

Vyučující velmi dobře provádějí a zaznamenávají průběžnou klasifikaci sledovaných výkonů. Hodnotí většinou pozitivně celkovou aktivitu a přístup žáků k plnění úkolů v tělesné výchově.

Průběh a výsledky vzdělávání ve sledovaných hodinách tělesné výchovy jsou hodnoceny jako velmi dobré. Rezervy byly shledány v plánování učiva a následně v nerovnoměrném zařazování jednotlivých tematických celků do výuky.

Výsledky vzdělávání zjišťované školou

Škola hodnotí své výsledky vzdělávání jednak běžnou klasifikací, jednak dalšími vnějšími evaluačními nástroji. Žáci se účastní v hojném počtu srovnávacích testů (*Kalibro, testy SCIO, Maturita nanečisto*). Rozbor výsledků, jimiž se zabývají předmětové komise, souhrnně pak pedagogická rada, ukazuje, že žáci jsou v celorepublikovém srovnávání velmi úspěšní. Analýza výsledků a přijetí opatření jsou dokumentovány. Škola podporuje rozvoj talentu žáků formou ročníkových a seminárních prací, účastí na Středoškolské odborné činnosti a zároveň žáky chválí za úspěchy získané v okresních a krajských kolech soutěží (olympiád). Škola je v této oblasti aktivní a své žáky má snahu v odborné reprezentaci vědomostí a dovedností podporovat. Ze sledovaných předmětů vypracovávají žáci ponejvíce komerční testy z českého jazyka a literatury, matematiky, anglického jazyka, dějepisu.

Z vlastních testů absolvuje každý žák víceletého gymnázia srovnávací test na konci kvarty a završí tak závěr studia nižšího stupně víceletého gymnázia. Škola sleduje úspěšnost žáků v přijímacím řízení na navazující školy, ve kterém celkově bývají úspěšnější žáci víceletého gymnázia, a to zejména v humanitních, přírodovědných i technických oborech. Škola je aktivní v testování vědomostí a dovedností žáků komerčními testy, pravidelně zjišťuje výsledky vzdělávání standardizovaných testů, analyzuje je a přijímá opatření.

Průběh a výsledky vzdělávání ve sledovaných předmětech ve víceletém a čtyřletém gymnáziu je celkově hodnocen jako dobrý.

DALŠÍ ZJIŠTĚNÍ

- Rozhodnutí MŠMT ČR o zařazení do sítě škol, předškolních zařízení a školských zařízení č. j. 30 183/02-21 vydané MŠMT ČR dne 6. ledna 2003 je v souladu se Zřizovací listinou vydanou Středočeským krajem, Zborovská 11, 150 21 Praha 5 dne 6. prosince 2001 pod č. j. OŠMS/5915/2001. Kapacita žáků uvedená v citovaném rozhodnutí je 420 žáků a ke dni inspekce byla dodržena.
- V době inspekce byly žákům vyšších ročníků zadány dotazníky ČŠI *Jaké to je být žákem této školy?*, které byly podnětem pro inspekční činnost týmu a s jejichž závěry byla seznámena ředitelka školy. Výsledky jsou přílohou inspekční zprávy.

VÝČET DOKLADŮ, O KTERÉ SE INSPEKČNÍ ZJIŠTĚNÍ OPÍRÁ

1. *Zřizovací listina Gymnázia Říčany* vydaná Krajským úřadem Středočeského kraje pod č. j. OŠMS/5915/2001 ze dne 6. prosince 2001
2. *Rozhodnutí MŠMT ČR o zařazení do sítě škol, předškolních zařízení a školských zařízení* vydané MŠMT ČR dne 6. ledna 2003 pod č. j. 30 183/02-21

3. *Generalizovaný učební plán gymnázia s osmiletým studijním cyklem* č. j. 20 594/99-22 ze dne 5. května 1999 s platností od 1. září 1999 upravený pro potřeby školy ze dne 1. března 2004
4. *Učební plán gymnázia se čtyřletým studijním cyklem* č. j. 20 595/99-22 ze dne 5. května 1999 s platností od 1. září 1999 upravený pro potřeby školy ze dne 1. března 2004
5. *Doklady o odborné a pedagogické způsobilosti* všech pedagogů sledovaných předmětů uvedených v předmětu inspekce
6. *Organizační řád Gymnázia Říčany* ze dne 26. srpna 2004 pod č. j. 999/04
7. *Školní řád Gymnázia Říčany* ze dne 24. srpna 2004 pod č. j. 994/04
8. *Klasifikační řád Gymnázia Říčany* ze dne 24. září 2004 pod č. j. 993/04
9. *Rozvrh hodin školního roku 2004/2005*
10. *Zápisy z pedagogických rad*
11. *Návrh výhledu rozvoje organizace Gymnázia Říčany* (dlouhodobý záměr rozvoje školy) bez uvedení datumu
12. *Organizace školního roku 2004/2005* ze dne 1. září 2004
13. *Minimální a preventivní program Gymnázia Říčany* pro školní rok 2003/2004 ze dne 8. října 2003
14. *Jmenování předmětových komisí* ředitelkou školy od 1. září 2004 ze dne 27. srpna 2004
15. *Jmenování ředitelky školy* do funkce Radou Středočeského kraje od 1. září 1990
16. *Potvrzení ředitelky školy ve funkci* Radou Středočeského kraje č. j. OŠMS/6919/2002 od 1. října 2001
17. Dokument *Kontrolní mechanismy školy* vydaný ředitelkou školy (nedatováno)
18. *Vnitřní směrnice k provádění vnitřního kontrolního systému Gymnázia Říčany* ze dne 23. srpna 2004
19. *Registrační karta* Sdružení rodičů a přátel školy při Gymnázium Říčany ze dne 15. července 1996
20. *Dohoda o spolupráci* mezi ředitelkou školy a Radou rodičů při Gymnázium Říčany ze dne 22. září 1993
21. *Mzdový předpis* ze dne 3. ledna 1997 pod č. j. 1/1997
22. *Kritéria pro poskytování osobního příplatku a odměn* ze dne 11. září 1995
23. *Kritéria pro odměny 2003* (leden – červen)
24. *Výroční zpráva o činnosti školy* ve školním roce 2002/2003
25. *Třídni knihy* školního roku 2003/2004 a 2004/2005; *třídni výkazy* k datu inspekce
26. *Protokol o přijímacím řízení* pro školní rok 2004/2005
27. *Protokoly o komisionálních zkouškách* 2003/2004
28. *Protokoly a výkazy o ukončování studia* ve školním roce 2003/2004
29. *Maturitní písemné práce žáků* ve školním roce 2003/2004
30. *Časově-tematické plány učiva* sledovaných předmětů pro školní rok 2004/2005
31. *Zápisy práce předmětových komisí* u sledovaných předmětů ve školním roce 2003/2004, 2004/2005
32. *Podkladová inspekční dokumentace, dotazník pro ředitelku školy*
33. 93 vyhodnocených *dotazníků ČŠI* určených žákům školy
34. *Inspekční zpráva* č. j. 03670/-00001 ze dne 25. února 2000

ZÁVĚR

Hodnocení personálních podmínek vzdělávání:

Personální podmínky gymnázia umožňují velmi dobře realizovat přijatý vzdělávací program. Odborná a pedagogická způsobilost vyučujících byla ve sledovaných předmětech vynikající. Rezervy se projevují v práci výchovného poradenství, které je vedeno formálně, vliv na tento stav má i absence kvalifikačního studia výchovného poradenství. Pro odborný růst všech pedagogických pracovníků jsou vytvořeny velmi dobré podmínky, avšak metodické poznatky v současném pedagogickém procesu uplatňovány příliš nejsou. Informační systém funguje v podmínkách školy standardně. Zásadní nedostatky a rezervy se projevují v kontrolním systému, který je nekvalitní, hospitační činnost je minimální. Analýza kontrolní činnosti ze strany vedení školy je v současné době neúčinná. Celkově jsou personální podmínky vzdělávání v gymnáziu hodnoceny jako dobré.

Hodnocení materiálně-technických podmínek vzdělávání:

Prostorové a kapacitní podmínky školy jsou dobré, škola má dostatek kmenových a odborných učeben, jejichž estetické uspořádání je nepodnětné, prostornou aulu, tělocvičnu, venkovní hřiště, školní jídelnu. Škole chybí samostatná studovna či čítárna a další multimediální učebny. Vybavení školy výpočetní technikou je pro stávající počet žáků nevyhovující. Vybavení školy učebními pomůckami a didaktickou technikou je dostatečné, avšak v jejich využití jsou rezervy. Celkově jsou materiálně-technické podmínky vzdělávání v gymnáziu vzhledem ke sledovaným předmětům hodnoceny jako dobré, i když v jejich využití jsou rezervy.

Hodnocení průběhu a výsledků vzdělávání ve sledovaných předmětech:

Realizace vyučovaných studijních oborů je v hodnocených předmětech v souladu s učebními osnovami, v uplynulém školním roce nebyl naplněn učební plán v některých předmětech. Vedení povinné třídní dokumentace vykazuje rezervy a chybí zde důsledná kontrola. Příprava na vyučování byla obsahově zevrubná, metodicky a materiálně jen průměrná. Převládalo tradiční pojetí výuky, jen v části hospitovaných hodin bylo výrazněji uplatňováno činnostní pojetí vyučování a s tím spojený aktivní podíl žáka na vyučování. I při konzervativnějším způsobu výuky, který je pro žáky nezáživný, jak sami uvádějí, dosahuje škola velmi dobrých výsledků v komerčních testech, vědomostních soutěžích a olympiádách. Z devadesáti tří dotazníků, které vyplňovali žáci školy, vyplynulo, že pracovní atmosféra ve škole není příznivá a vyžaduje změny v komunikaci mezi vedením školy a žáky.

Vývoj školy od poslední inspekce:

Škola byla hodnocena ČŠI v lednu 2000 v oblasti průběhu a výsledků vzdělávání v rozpětí velmi dobrý až dobrý. V současnosti je oblast sledovaného vzdělávání hodnocena jako dobrá, neboť neuplatňuje principy moderního vyučování v potřebné míře a příliš lpí na konzervativních metodách bez aktivního podílu žáka. Personální podmínky jsou nadále vynikající. Materiální vybavení je standardní; předměty výpočetní techniky nejsou stále vybaveny na patřičné úrovni. Od poslední inspekční návštěvy se zhoršilo klima školy, jak dokladují výsledky dotazníkového šetření mezi žáky.

Hodnotící stupnice:

vynikající	velmi dobrý	dobrá (průměrná)	Vyhovující	nevyhovující
------------	-------------	------------------	------------	--------------

Složení inspekčního týmu a datum vyhotovení inspekční zprávy

Razítko

Školní inspektor	Titul, jméno a příjmení	Podpis
Vedoucí týmu	Mgr. Iva Kadeřábková	I. Kadeřábková v.r.
Člen týmu	Mgr. Petr Drábek	P. Drábek v.r
Člen týmu	Mgr. Luboš Hudec	L. Hudec v. r.
Člen týmu	Ing. Jan Kejklíček	J. Kejklíček v.r.
Člen týmu	PaedDr. Václav Skála	V. Skála v.r.
Člen týmu	Mgr. Richard Spiegl	R. Spiegl v.r.

V Příbrami dne 11. října 2004

Přílohy: Vyhodnocení 93 žákovských dotazníků *Jaké to je být žákem této školy?*

Datum a podpis ředitelky školy stvrzující převzetí inspekční zprávy

Datum převzetí inspekční zprávy: 20. října 2004

Razítko

Ředitelka školy nebo jiná osoba oprávněná jednat za školu

Titul, jméno a příjmení

Podpis

PhDr. Václava Černá

V. Černá v.r.

Dle § 19 odst. 7 zákona č. 564/1990 Sb., o státní správě a samosprávě ve školství, ve znění pozdějších předpisů, může ředitel školy podat připomínky k obsahu inspekční zprávy České školní inspekci do 14 dnů po jejím obdržení na adresu pracoviště vedoucího inspekčního týmu, tj. ČŠI Příbram, ul. 28. října č. 24, 261 02 Příbram VII. Připomínky k obsahu inspekční zprávy se stávají její součástí.

Další adresáti inspekční zprávy

Adresát	Datum předání/odeslání inspekční zprávy	Podpis příjemce nebo čj. jednacího protokolu ČŠI
Krajský úřad – odbor školství	22. 11. 2004	b5-1116/04-5019
Rada školy	Není zřízena.	

Připomínky ředitelky školy

Datum	Čj. jednacího protokolu ČŠI	Text
4. 11. 2004	b5-1116/04-5019	Připomínky byly podány.

JAKÉ TO JE BÝT ŽÁKEM TÉTO ŠKOLY ?

Vážené žákyně, vážení žáci,

na výše položenou otázku bychom rádi získali odpověď v průběhu inspekce, která právě na Vaší škole probíhá.

Protože chceme mít co nejširší spektrum pohledů a názorů na dění ve Vaší škole, obracíme se i na Vás, nejpočetnější skupinu školy, abyste nám prostřednictvím tohoto dotazníku sdělili své postřehy a názory na Vaší školu.

Po vyplnění je dotazník důvěrný, škola se nedozví Vaši totožnost. Vyplněný dotazník není nutné podepisovat, vyplnění není povinností.

Každý z Vás může uvést další připomínky, případně informace pro ČŠI, na volném prostoru 2. stránky. Také by nás zajímalo, co byste změnil(a), kdybyste byl(a) ředitelem školy.

Souhrnné výsledky Vašich dotazníků projednáme s ředitelem (ředitelkou) školy a žákovskou radou, pokud je ve Vaší škole ustavena.

U jednotlivých otázek zakroužkujte prosím hodnocení, které nejlépe vystihuje Váš názor. Některé otázky zdánlivě obsahují více položek, ty však dohromady vytvářejí celek, na který se dotazujeme.

Hodnotící stupnice:

Zcela spokojen/a Zcela souhlasím	Spíše spokojen/a Spíše souhlasím	Spíše nespokojen/a Spíše nesouhlasím	Nespokojen/a Vůbec nesouhlasím	Nevím
1	2	3	4	N

Část A)

1. Vzdělávací program školy splňuje očekávání, s nimiž jsem se na školu hlásil(a).	20	52	14	4	3
2. Výuka převážně probíhá v odborných učebnách a laboratořích.	5	29	41	18	-
3. Při vyučování se ve většině předmětů běžně využívají různé pomůcky (magnetofon, video, mapy, grafy, modely aj.).	22	51	18	2	-
4. Během výkladu nové látky učitelé od nás často požadují, abychom uváděli souvislosti s probraným učivem i v jiném předmětu.	13	46	32	2	-
5. Učitelé se často zajímají o naše názory na probírané učivo a umožňují nám v průběhu hodin diskutovat.	4	33	31	24	1
6. Ústní klasifikované zkoušení probíhá pravidelně a zahrnuje látku probranou přibližně v průběhu posledních dvou měsíců.	15	50	15	13	-
7. Ústní i písemné zkoušení je náročné.	32	53	6	1	1
8. Každé zkoušení je hodnoceno spravedlivě.	8	37	33	13	2
9. Jestliže chci být ve škole úspěšný, musím se připravovat v průměru alespoň 1 - 2 hodiny denně.	19	28	29	15	2
10. Je alespoň jeden předmět, který mě baví víc než ostatní, a zájem o něj vzbudil učitel svou výukou.	40	28	18	7	-
11. Myslím si, že probírané učivo budu potřebovat nejen pro maturitu nebo	23	34	25	9	2

přijímací zkoušky na vysokou školu.

Část B)

1.	Nejméně jeden učitel mě dobře zná.	35	27	15	10	6
2.	Učitelé se nás ptají, co si myslíme o práci a dění ve škole, a berou vážně naše názory.	4	16	41	32	-
3.	Mám-li nějaké potíže nebo stížnost, vím, že se můžu obrátit na některého z učitelů.	26	31	20	16	-
4.	Pokud se mi ve škole stane nějaká nehoda, vím, že o mě bude dobře postaráno.	26	41	18	4	4
5.	Distribuce a užívání drog v prostorách školy je zcela neobvyklé.	39	32	9	8	5
6.	Vím, kam se obrátit, kdybych se stal(a) svědkem nebo objektem šikany.	34	29	15	9	6
7.	Projevy šikany učitelé ihned účinně řeší.	9	19	18	7	40
8.	Ve třídě máme přátelské vztahy i k cizincům i ke spolužákům s různými odlišnostmi.	41	41	3	3	5
9.	Ve škole se hovoří o tom, jak nebezpečný je terorismus.	3	24	37	28	1
10.	Ve škole se dozvídám o nebezpečí kouření, užívání drog a jiných návykových látek (včetně alkoholu).	19	46	23	4	1
11.	Ve škole se dozvídám o přednostech a výhodách zdravého životního stylu.	6	22	36	29	-
12.	Chování žáků ve třídách, na chodbách, hřištích a v dalších prostorách školy je celkově dobré.	23	60	7	2	1
13.	Školní řád obsahuje jasně stanovená potřebná pravidla.	12	26	23	28	4
14.	Toalety ve škole jsou čisté a vždy jsou k dispozici ručníky (vysoušeč rukou), mýdlo a toaletní papír.	1	10	28	53	1
15.	Pro volný čas máme ve škole určeny vhodné prostory.	1	6	25	61	-
16.	Svému nejlepšímu kamarádovi (své nejlepší kamarádce) bych doporučil(a), aby se také pro tuto školu rozhodl(a).	7	28	27	27	4

Vaše další sdělení pro ČŠI:

Dotazník byl zadán do tříd kvinta, septima, 3.A, oktáva. Žáky bylo odevzdáno a následně zpracováno 95% odevzdaných dotazníků. Sdělení pro ČŠI jsou zpracována na straně sedm inspekční zprávy. Vyhodnoceno bylo 93 dotazníků.